

Leonardo Zanier

Pesmi

Vsak večer

Dan v propadanju
vleče za seboj svojo rdečino
gor po gorah
in spodaj
noč
požira doline
ter v ljudeh prižiga strah.

Zakaj meni Gospod?

zakaj meni Gospod?
Vsako leto meni Gospod?
Ta križ
in ta praznina pod večer
ostati tako dolgo sama
v tej veliki postelji
ki škripa
slačim se v temi
Gospod
da se ne bi videla
Gospod
bojim se zajokati
zavpiti ...

zamenjala sem rjuhe
Gospod

Foto: Yvonne Boehler

Leonardo Zanier

Leonardo Zanier se je rodil leta 1935 v kraju Maranzanis nedaleč od Comegliansa v Karniji. Mladost je preživel v Maroku in Švici, v katero je emigriral s trebihom za kruhom. Danes prebiva med Zürichom in Rimom, deluje pa predvsem na sindikalnem področju. Luciano Verona je v antologiji *Rassegne di leterature furlane* o njem zapisal, da je njegov pesniški prvenec z naslovom *Svobodni ... da moramo oditi (Libers ... di scugnî lâ)* vzbudil največ pozornosti izmed vseh prvencev furlanskih pesnikov sploh. V tistem obdobju (zbirka je izšla leta 1964) je Zanier kot prvi furlanski ustvarjalec načel nekatere družbene problematike, ki so bile do tedaj piscem tuje. Posebno mu je bila pri srcu težka usoda ljudi, ki so tako kot on zaradi neugodnih gospodarskih razmer morali zapustiti svoje rojstne kraje. Njegov pesniški prvenec je doživel velik uspeh, ponatisnile so ga pomembnejše italijanske založbe, našel pa je tudi pot v tujino. Zanier je tudi v furlansko književnost prinesel neorealizem. Po *Academiuti* in *Risultivah* poldrugo desetletje prej se je tako na furlanskem knjižnem prizorišču znova pojavil mlad obraz.

Zanier je precej znan tudi zunaj ožjega furlanskega kulturnega kroga, saj so njegove pesmi prevedli v vse pomembnejše evropske jezike, predvsem v nemščino, njegova multikulturna naravnost pa se zrcali tudi v večjezičnosti nekaterih njegovih pesmi. Poleg poezije in proze za odrasle je objavil tudi zbirko pravljič *Linia dreta – Storiuta cjargniela par durmî*, in sicer v karnijski različici furlanščine, ki je izšla tudi v slovenščini.

imele so njegov vonj
najin vonj
dala sem nove
tiste iz bale
toda svojega telesa
Gospod
svojega srca
Gospod
ne morem zamenjati
Gospod
me poslušaj Gospod?

ME POSLUŠAJ GOSPOD? ...
lahko noč mož
misli name
zdrav bodi
piši
PRIDI!

Hribi

iz Nemčije navzdol
in s Sicilije navzgor
se obstreljujejo s topovskimi krogli

nosila
gredo gor prazna
dol se vračajo polna

... če jih gledaš
hribe
se ti ne zdi, da bi se kaj dosti spremenili

Daj mu ... otroku

Otrok Janezek joče

Daj otroku mesa
Ni ga

Daj otroku sira
Ni ga

Daj otroku skute
Ni je

Daj otroku mleka
Ni ga

Daj otroku kruha
Ni ga

Daj otroku polente
Ni je

Daj otroku radiča
Ni ga

...

Prav, če pa noče,
naj ne jé

Ork

Ko bi potres
bil ogromen ork,
zlodejev divjak,
krepak in zloben,
če bi lahkoto izbrisal
stolpe cerkve in zgodovino
in bi lahko zdrobil
gradove v hribih in dolinah
kot v igri s kartami,
vse karnijske vasice ...

Če bi potres
bil kakor zmaj,
skrit in pozabljen,
živ in ognjen,

ki koplje pod zemljo,
bi v tem trenutku,
da bi se pogreznila
mesta in domačije,
tu pa tam, kot se mu ljubi,
furlanske hiše

Če bi potres
bil škrat,
debel in kosmat,
slep in pobožnjaški,
ki ponoči udarja
z verigami po strehah
in ko se mu zljubi,
jih z obema rokama pograbi,
kot da bi bile biči,
ter zdrobi v prah
južnjaške vasi ...

Kako lepo,
če bi bil potres res tak,
bi potem zadostoval
le curek blagoslovljene vode
ali ošiljena sulica svetega Jurija.

Svoboda

iz avtocistern,
ki so prišle od daleč,
spuščajo v jezero
na milijone mladih rib,
živahno plavajo, mahajoč z repi
v odprtih ceveh
brez vsakršnih ovir

nekdo meče kamne v jate rib,
trenutki zmede,
na tisoče se jih oddalji,
prestrašene se naglo

spet zberejo,
prepletene in svetlikajoče se,
zberejo se, kjer so bile prej ...

Identiteta

vedno bolj prisegajo
se kregajo
premikajo meje
parajo trebuhe
in delajo vojne
za presveto identiteto

kaj pa je identiteta?
kratko in jedrnato:
na Marsu
bi se čutil Zemljana
ko sem v Afriki
sem Evropejec
na Portugalskem Italijan
v Rimu Furlan
v Vidmu Karnijec
v Tolmeču sem iz Comegliansa
v Comegliansu iz Maranzanisa
in ko sem v Maranzanisu:
nikar ne mešajte, prosim
družine "Paskinijevih"
moje
s kakimi "Getovimi"
to so neresni ljudje
prišli od kdove kod
morda celo iz Sighieta

torej razlogov
imam in bi še imel na pretek
in vsak razume
da sem do njih nezaupljiv
da jih sovražim na smrt
da jih uničim če je treba

vse te drugačne
najprej Getove
pa še tiste iz Comegliansa
in tiste iz Tolmeča
pa še Videmčane in Furlane
da ne rečem Rimljane
Italijane
Portugalce
Evropejce
Afričane
in seveda Zemljane
če sem le Marsovec